

Drone

.....

Opdrachtenblad

Regie: Jaap van Heusden

Jaar: 2011

Duur: 40 minuten

12

.....

Filmbeschrijving

Voormalig F16-piloot Victor is de eerste Nederlandse operator van een op afstand bestuurd onbemand gevechtsvliegtuig. Overdag voert hij vanuit zijn thuisland gevechtsmissies uit in een verre oorlog. 's Avonds is hij weer gezellig thuis bij zijn vrouw en zoon. Victor weet die werelden goed te combineren, totdat een mysterieuze pijn hem parten begint te spelen.

Leerdoelen

1. Je weet wie de film gemaakt heeft.
2. Je weet waarom deze film door hen gemaakt is.
3. Je weet op welke manier drones worden ingezet door en in Nederland.
4.
 - a. Je hebt kennisgenomen van de rechten en plichten van militairen.
 - b. Je bent in staat om een onderscheid te maken tussen militair recht en humanitair (oorlogs)recht.
5.
 - a. Je weet wat de voor- en nadelen van drones zijn.
6. Je respecteert en luistert naar andermans mening ook al deel je deze niet.
7. Je kent de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en kan eventuele mensenrechtenschendingen herkennen in de film.

Extra (verdiepingsopdrachten):

1. Je weet wat privacy inhoudt en begrijpt het spanningsveld tussen het recht op privacy en het waarborgen van veiligheid.
2. Voor de vakken CKV en tekenen: je begrijpt hoe kunst kan worden ingezet om maatschappelijke ontwikkelingen onder de aandacht te brengen.

Opdrachten

Voorafgaand aan de film

Opdracht 1: Oorlog in Afghanistan

- A. In een gewapend conflict is iedereen verplicht om het zogenaamde oorlogsrecht na te leven. Dat houdt bijvoorbeeld in dat kinderen niet als soldaten mogen worden ingezet. Ook mogen burgers niet het doelwit zijn van gewapende acties of militair handelen.

Lees de volgende stelling:

Het is in een oorlogssituatie geoorloofd burgerslachtoffers te maken als het leven van de eigen militairen in gevaar is.

Ben jij het met deze stelling eens? Bespreek je mening met je klasgenoten.

- B. Tegen wie was de oorlog in Afghanistan (vanaf 2001) bedoeld?

- C. Koppel de volgende gebeurtenissen aan het juiste tijdvak:

1994-2001: Nederlandse militairen worden uitgezonden naar de provincie Uruzgan om het land na de bombardementen weer op te bouwen en de Taliban te bestrijden.

1979 tot 1989: Burgeroorlog tussen verschillende stammen en partijen.

2006-2010: Nederlandse politie en militairen worden ingezet om de burgerpolitie in Noord-Afghanistan op te leiden.

1989-1994: De Sovjet Unie bezet Afghanistan; een oorlog breekt uit met Islamitische verzetsstrijders, de Moedjahedien. Deze moedjahedien werden voornamelijk gefinancierd, bewapend en getraind door de Verenigde Staten (onder de presidentschappen van Jimmy Carter en Ronald Reagan), Pakistan en Saoedi-Arabië.

2013-: Amerikaanse, Britse en Afghaanse troepen verjagen de Taliban. NAVO-militairen (ook Nederlanders) worden ingezet om het land veiliger te maken en hulp te verlenen bij de wederopbouw van het land. Amerika voert luchtbombardementen uit in de strijd tegen de Taliban.

Opdrachten

.....

2011-2013: De Taliban bezet grote delen van het land. Ze vestigen een streng islamitische staat. De regels die de Taliban voorschrijven zijn veel strenger dan de meeste moslims gewend zijn. Meisjes mogen bijvoorbeeld niet naar school en moeten een jurk dragen die hun hele lijf bedekt (boerka). Mannen moeten een baard laten staan en niemand mag televisie kijken of naar de radio luisteren. Als men zich niet aan deze regels houdt, passen de Taliban zware straffen toe.

11 sept. 2001: De strijd met de Taliban is nog niet voorbij. Daarnaast zijn er (machts)conflicten gaande tussen verschillende bevolkingsgroepen. De NAVO vertrekt definitief uit Afghanistan. Veel mensen zijn bang voor een nieuwe burgeroorlog.

2001-2013: Aanslag door Al-Qaida in de V.S. Osama Bin Laden (leider van Al-Qaida) verbergt zich in het grensgebied met Pakistan. Al-Qaida werkt samen met de Taliban.

Opdracht 2: Drones

A. Zijn de volgende beweringen juist of onjuist?

- I. Een drone is een onbemand vliegtuig.
- II. Drones worden vooral ingezet door het leger.
- III. Het Nederlandse leger gebruikt drones om informatie in te winnen en als het nodig is om de vijand te beschieten.

B. Schrijf een kort betoog waarin je een aantal voor- en nadelen van (bewapende) drones uiteenzet. Beargumenteer waarom jij vindt dat drones wel of niet zouden moeten worden ingezet in een gewapend conflict. Gebruik hierbij minstens twee morele argumenten; dat betekent dat je beargumenteert waarom jij denkt dat het goed of fout zou zijn om drones in te zetten.

In de links aan het eind van deze lesbrief vind je bronnen die je kunt gebruiken als basis voor je betoog.

Opdrachten

Kijkopdrachten

- De hoofdpersoon vertelt in de film over zijn ervaringen als F-16 piloot. Op een gegeven moment wordt hem gevraagd of hij het echte vliegen niet mist. Bedenk waarom Victor het echte vliegen niet mist.
- Op welk moment in de film begint Victor last van zijn arm te krijgen? Bedenk waarom hij juist op dit moment last krijgt.

- A. Voor welk dilemma staat Victor in de film?
- B. Welke keuze maakt Victor? Begrijp je zijn keuze?
- C. Wie heeft de film gemaakt en waarom denk je? Welk doel zou de film beogen? Kijk eventueel op de website van **HUMAN**.

Na afloop van de film

Opdracht 3: Nabespreken

- A. Schrijf in een tweet (140 tekens #drone #duivels-dilemma) wat je van de film vindt. Vind je de film bijvoorbeeld realistisch, positief, teleurstellend, saai of schokkend? Waarom vind je dat?
- B. Kun je twee voorbeelden van situaties in de film geven om je antwoord duidelijk te maken?
- C. Welke gebeurtenis of welk deel van het verhaal heeft het meeste indruk op je gemaakt?

Opdracht 4: Dilemma's

Betekenis van dilemma uit het woordenboek:

di•lem•ma (het; o; meervoud: dilemma's)

1. lastige keus tussen twee onaangename zaken

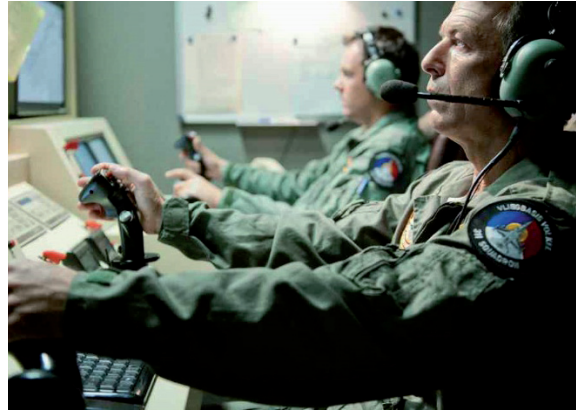
De film *Drone* is onderdeel van de dramaserie *Duivelse dilemma's* van omroep HUMAN. Bekijk de betekenis van het woord hierboven.

Opdracht 5: Oorlogsrecht en mensenrechten

- A. Victor heeft zijn bevelen niet opgevolgd en moet daarom voor de krijgsraad (militaire rechtbank) verschijnen. Vind je dat terecht? Leg uit waarom.
- B. Stel voor dat je de advocaat bent van Victor. In de rechtszaal moet je hem verdedigen. Bedenk een argument of reden om zijn onschuld aan te tonen. Denk ook terug aan opdracht 1A.

Opdrachten

Lees het volgende krantenbericht.

23/06/05 - Trouw

Duitse officier mocht bevel weigeren vanwege Irak

Leipzig – Een Duitse officier had in 2003 het recht een bevel te weigeren omdat hij vreesde dat zijn werk zou worden gebruikt voor de Amerikaanse aanval op Irak. Ook een beroepsmilitair kan zich in zo'n situatie beroepen op de grondwettelijk gewetensvrijheid, aldus het Federale Administratieve Hof in Leipzig. De majoor werkte voor het ministerie van defensie aan de ontwikkeling van militaire software. Een militaire rechtbank had hem in 2004 gedegradeerd. De aanklager had zelfs ontslag geëist wegens weigering van een bevel, ondanks voor de rest goede prestaties.

- C. In de film krijgt Victor de opdracht te schieten: de beslissing om te schieten is dus al voor hem genomen. Stel voor dat jij een militair bent. Zou jij elk bevel gehoorzamen?
- D. Bekijk de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (aan het eind). Welke rechten staan onder druk in een oorlogssituatie?

Opdracht 6: Slotopdracht

Kijk terug naar de stelling uit opdracht 1A.

Kijk je nu anders tegen dit dilemma aan?

Verdiepings- opdrachten

Opdracht 7: Privacy of openbaar

Bij opdracht A en B hoort het filmpje 'Internet en privacy' van School TV. Zie ook de links (aan het eind) voor andere informatieve filmpjes.

In de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens staat in artikel 12:

Je hebt recht op privacy en op bescherming van je goede naam.

- A. Vind je dat de kunstenaar met zijn expositie de privacy van de meisjes schendt?
- B. Stel voor dat een kunstenaar een tentoonstelling van jou zou willen maken. Van welke foto's of informatie zou je willen dat hij geen gebruik maakt?

Opdracht 8: Privacy vs. veiligheid Lees het volgende krantenbericht.

21/08/13 – De Volkskrant

Opsteltens nieuwe troef om openbare orde te herstellen: de drone

Als het aan minister Opstelten ligt, gaan gemeentes binnenkort mensen op straat bespieden met kleine vliegtuigjes. Dat schrijft Metro. Drones worden nu bij hoge uitzondering ingezet voor opsporing, maar als het aan de regering ligt gaat dat vaker gebeuren.

Vast cameratoezicht is momenteel aan allerlei regels gebonden, waardoor er niet snel geschakeld kan worden. Bovendien hangt de apparatuur soms op plaatsen waar dat niet nodig is, of ontbreekt het waar wel wat gebeurt. Toezicht met flexibele camera's, waaronder drones, moet dat veranderen. 'Het is niet mogelijk om in gebieden waar een verhoogde kans op verstoring van de openbare orde doorlopend aanwezig is, constant mankracht in de vorm van politieambtenaren of bijzondere opsporingsambtenaren (boa's) in te zetten', vindt Opstelten. Hij wil boa's ook met handcamera's op pad sturen.

- C. Waarom zou minister Opstelten van Veiligheid en Justitie graag drones willen inzetten?

Opdrachten

Lees het onderstaande krantenbericht.

18/03/13 – De Volkskrant

Drones leiden tot zorgen Tweede Kamer

Het inzetten van drones boven Nederland leidt tot zorgen in de Tweede Kamer. Zo vindt Gerard Schouw van D66 dat het wel lijkt of de hele Nederlandse bevolking al bij voorbaat verdachte is. Drones zijn onbemande vliegtuigjes die op verzoek van de politie steeds vaker lijken te worden ingezet. Ahmed Marcouch van de PvdA zit deels met dezelfde vragen. 'Mensen moeten niet het gevoel krijgen dat ze stiekem worden bespioneerd. Het moet goed geregeld en verantwoord zijn.'

De SP wil al langer duidelijkheid, aldus Sharon Gesthuizen. Zij is niet helemaal tegen drones, want goede opsporingsmogelijkheden bij zware criminaliteit zijn belangrijk. 'Maar dit kan niet zonder een duidelijk mandaat en moet onder voorwaarden worden gebruikt.' Je moet geen drone boven je hoofd hebben als er te weinig aan de hand is, vindt ze, want dat betekent een schending van de privacy.

Peter Oskam van het CDA heeft er allemaal niet zo'n moeite mee, zei hij. Als de drones bewust worden ingezet, dan is dat prima in de strijd tegen de criminaliteit. Het doel heiligt de middelen en voor aantasten van de privacy is hij niet zo bang.

- E. Peter Oskam van het CDA heeft geen moeite met de inzet van drones in de strijd tegen criminaliteit. Hij vindt dat het gebruik van drones de veiligheid bevordert en vindt dat belangrijker dan het recht op privacy. Wat vind jij?

- D. Politieke partijen D66 en SP hebben bezwaar tegen de inzet van drones door de overheid. Welke vragen hebben zij voor Opstelten?

Opdrachten

Opdracht 9: Oorlogsvoering verbeeld

Deze opdracht is afkomstig uit de Syllabus centraal examen 2014 voor beeldende vakken (VWO).

Lees onderstaande tekst.

Op afbeelding 4 zie je een foto van het project *Domestic Tension* van Wafaa Bilal uit 2007. Gedurende een maand verbleef Bilal permanent in een afgesloten ruimte in een galerie in Chicago. Het publiek kon Bilal volgen via een website. De ruimte waarin hij verbleef was voorzien van een webcam en een paintballgeweer dat via de website gericht en afgevuurd kon worden.

De website van *Domestic Tension* is tachtig miljoen keer bezocht en er zijn zestigduizend verfkogels afgevuurd. Het project riep een grote hoeveelheid aan verdeelde reacties op. Een groep mensen organiseerde vierentwintig uren bescherming voor Bilal door het paintballgeweer voortdurend van hem weg te richten.

In het boek *Shoot an Iraqi, Art, Life and Resistance under the Gun* (2008) doet Bilal onder meer verslag van zijn ervaringen in dit project.

Met dit werk probeert Bilal het gevolg van moderne oorlogsvoering voor zijn publiek inzichtelijk te maken. Geef aan wat het effect is van deze moderne wijze van oorlogsvoeren en leg uit hoe Bilal dit voor zijn publiek inzichtelijk probeert te maken.

Links

Over de film *Drone*

- <http://www.human.nl/ep-42835-duivelse-dilemmasdrone> (ook om online de film te bekijken)
- <http://www.nrc.nl/stevendejong/2011/11/30/vechten-zonder-risico-bloedbad-in-pixels-vanavond-film-ned-2-22-55-uur-over-drones/>

Handig voor het betoog (opdracht 2B)

- <http://www.nrc.nl/stevendejong/2011/10/10/raketten-afvuren-vanaf-kantoor-drones-maken-oorlogen-minder-vuil/>
- http://www.volkskrant.nl/vk/nl/3184/opinie/article/detail/3393775/2013/02/14/Als-je-de-liken-hebt-gezien-is-een-drone-besturen-geen-PlayStation-meer.dhtml?utm_source=scherml1&utm_medium=button&utm_campaign=Cookiecheck
- <https://decorrespondent.nl/84/gezien-van-bovenaf-de-drone-wordt-gewoon/2798796-540eed0c>

Informatieve filmpjes

School TV 'Internet en privacy'

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20111121_internetenprivacy01

School TV 'Privacy vs. veiligheid'

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20101104_wijnbergrechtsstaat01

School TV 'De Nederlandse missie in Afghanistan'

<http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/project/3051864/debat-afghanistan/2157348/maatschappijleer/item/3052427/nederlandse-missie-in-afghanistan/>

Filmpje op youtube over de Predator, een Amerikaanse gevechtsdrone

- <http://www.youtube.com/watch?v=2grd9RVS1Ek&feature=related>

5. De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is een verklaring die is aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties om de basisrechten van de mens te omschrijven. De verklaring regelt de rechten van ieder mens.

1. Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.
2. De mensenrechten gelden voor iedereen, waar ook ter wereld.
3. Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.
4. Slavernij is verboden.
5. Martelen is verboden.
6. Je hebt het recht om erkend te worden voor de wet.
7. De wet is voor iedereen gelijk en moet iedereen gelijke bescherming bieden.
8. Als je onrecht wordt aangedaan, heb je recht op bescherming.
9. Je mag niet zomaar worden opgesloten, of het land uitgezet.
10. Als je terecht moet staan, heb je recht op een eerlijke en openbare rechtszaak met een onafhankelijke rechter.
11. Je bent onschuldig tot het tegendeel is bewezen. Je daden kunnen niet achteraf strafbaar worden gesteld.
12. Je hebt recht op privacy en op bescherming van je goede naam.
13. Je mag je vrij verplaatsen in je eigen land. Je mag ieder land (ook je eigen) verlaten.
14. Je mag vluchten naar een ander land, als je mensenrechten worden bedreigd.
15. Je hebt recht op een nationaliteit.
16. Je mag trouwen met wie je wilt en een gezin stichten.

17. Je hebt recht op bezit, dat mag niemand zomaar van je afnemen.
18. Je mag je eigen godsdienst kiezen en daarnaar leven.
19. Je hebt het recht om uit te komen voor je eigen mening.
20. Je mag lid worden van een vereniging en een vereniging oprichten. Niemand mag je dwingen om bij een vereniging te horen.
21. Iedereen mag meedoen aan de verkiezingen voor het landsbestuur en zichzelf daarvoor verkiesbaar stellen. Het volk kiest de regering in democratische verkiezingen.
22. Je hebt recht op de economische, culturele en sociale voorzieningen in je land. Arme landen hebben recht op internationale hulp.
23. Je hebt recht op werk naar keuze, met een eerlijk loon. Je mag lid worden van een vakbond.
24. Je hebt recht op rust en vrije tijd.
25. Je hebt recht op genoeg inkomen om van te leven. Als je niet voor jezelf kunt zorgen, moet de overheid dat doen.
26. Je hebt recht op onderwijs.
27. Je hebt het recht om te genieten van kunst en cultuur.
28. Landen moeten ervoor zorgen dat de mensenrechten kunnen worden nageleefd.
29. Je hebt plichten om ervoor te zorgen dat de rechten van andere mensen kunnen worden nageleefd. De wetten in je land mogen niet in strijd zijn met de mensenrechten.
30. Geen van deze rechten mag worden misbruikt om de mensenrechten te vernietigen.